

GROENE VINGERS

Romke van de Kaa

De damestulp van Clusius

Tulipa clusiana – naar de beroemde geleerde Clusius – wordt in Engeland al sinds de zeventiende eeuw Lady Tulip genoemd. Waarom? Het is een elegant tulpje, met een slanke stengel, maar onder de wilde tulpen zitten wel meer elegante soorten. Hoe het ook zij, deze damestulp is voor mij de ontdek-

king van het jaar. Zit zo: al jaren experimenteer ik met bloembollen in mijn bloemenwei, soms met groot succes: Narcissus pseudonarcissus – wilde narcis – zaait zich dat het een lieve lust is en Camassia's – bollen met stervormige bloemen, uit Noord-Amerika – zaaien zich niet, maar vormen steeds grotere pollen. Ook boshyacinten en vogelmelk doen

het prima, maar met tulpen wilde het niet lukken. Tot nu toe. Tulpen komen voor het grootste deel uit gebieden met strenge winters en bloedhete, droge zomers. Voor die strenge winter kunnen we zorgen, verzegend hete zomers hebben wij niet. Daarom worden tulpen die voor de handel worden geteeld ook elk jaar uit de grond gehaald: om ze extra warmte te geven, die ze in onze koele bodem ontberen. Nu kan de zandgrond van een bollenveld nog flink opwarmen, maar in grasland wordt de zomerwarmte ook nog eens getemperd. Voeg daarbij het feit dat tulpen van kalk houden en dat mijn grond van nature licht zuur is, en het is duidelijk waarom tulpen in gras hier geen succes zijn. Maar als tuinier wil je altijd het

Tulipa clusiana.

onmogelijke; ik heb jaren tulpenbollen in mijn grasland geplant. In hun eerste jaar gaven die een geweldige show. Ik heb prachtige foto's van een bloemenwei vol lakrode Tulipa linifolia. Ik heb er nu nog drie. Tulipa turkestanica en Tulipa tarda houden het langer vol, maar ook hun bloei wordt met de jaren minder. Maar nu heb ik Tulipa clusiana.

In 2011 plantte ik er een paar honderd. Het was een mengsel van verschillende variëteiten, afkomstig van Verberghe, een goede en goedkope bollenleverancier. Welke variëteiten het waren, stond er niet bij. Maar toen de tulpen in 2012 bloeiden, zag ik dat het ging om Lady Jane, Cynthia en Tulipa clusiana var. chrysantha. Lady Jane lijkt, wat kleur betreft, op de originele damestulp die in april 1607 voor het eerst in Nederland bloeide, in de botanische tuin van Leiden. De buitenste drie kroonbladeren zijn kersenrood, de binnenste drie crème-wit. Ik ben niet weg van Lady Jane; de groeiwijze is wat flodderig en de stengels knakken snel. Meer gecharmeerd ben ik van Cynthia, met rozerode buitenste bloembladen en crèmegele bin-

nenste. Cynthia is in 1959 geselecteerd uit een partij bloembollen die de firma Van Tubergen kocht van een handelaar uit Tasjkent. De bloem van Cynthia lijkt op die van de meer naar goudgeel neigende Tulipa clusiana var. chrysantha en de bloemstengel is wat langer. De twee laatste variëteiten lijken het meest geschikt voor verwildering in gras. In 2013 bloeiden er meer dan tweehonderd bloemen; sommige bollen produceerden nu al twee bloemstengels. Ik ben helemaal in de wolken; eindelijk een tulp gevonden die het in mijn bloemenwei doet. En ik weet wat me te doen staat; volgend najaar plant ik er nog vijfhonderd bij! Want Tulipa clusiana behoort gelukkig niet tot de duurste soorten. Lang leve de damestulp!

HEBBEN

Van en voor de natuur

Er jaren van genieten, is er niet bij; hij is immers tijdgebonden. Maar mooi én goed voor het milieu is hij wel: de bank Sheaves van ontwerper Steven Banken. Sheaves is gemaakt van riet en wilgenhout uit natuurgebied de Biesbosch. Dat was vroeger een ongerept gebied voor materiaalvoorziening. Arbeiders verbleven tijdens de winter wekenlang in de Biesbosch om riet en wilgenhout te kappen. Dat doet Steven Banken nu dus weer. Het riet en wilgenhout wordt in de winterperiode gesneden en met roestvrijstalen klemmen gebundeld tot een fraai en bijzonder zitobject voor de zomer. Na het seizoen vallen de bundels weer uit elkaar en dient het materiaal als voeding en nestma-

teriaal voor de flora en fauna. De prijs van Sheaves is niet bekend. www.stevenbanken.nl

Bank Sheaves. foto PR

De nieuwe architect denkt mee

De architect is geen allesbepalende bouwheer meer. Maak gebruik van deskundig advies bij bouw of verbouw van het huis. Dat kan tegen het lage btw-tarief of zelfs gratis.

door Suzanne Dijkstra

Verhuizen zit er voor velen momenteel niet in. Wie toch meer ruimte nodig heeft en besluit het huis ingrijpend te verbouwen, ontdekt dat er veel bij komt kijken. Dat een architect daarbij waardevol advies kan geven, is vaak nog onbekend. „Veel mensen hebben een vertekend beeld van wat een architect voor hen kan doen. Ze denken dat architecten alleen een creatief ontwerp maken, terwijl ze veel meer doen”, zegt architect Christina Fuchs. Bovendien staan architecten bekend als elitaire, rigide mensen, die alleen grote projecten of dure villa's ontwerpen. De branche wil dat beeld graag veranderen. Willem Hein Schenk, voorzitter van de brancheorganisatie voor architecten BNA, benadrukte op een architectendag dat de architect verandert. De alwetende en allesbepalende bouwheer is niet meer. Architecten doen meer dan alleen een mooi ontwerp maken, ze bemoeien zich met alle aspecten voor, tijdens en na de ontwikkeling van een gebouw. Bovendien werken architectenbureaus steeds vaker onderling en met andere partijen – zoals landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen en interieurontwerpers – samen.

Architecten zijn er steeds vaker ook voor de 'gewone man', die wil bouwen of verbouwen. Hun diensten hoeven niet duur te zijn. Om de drempel voor de consument te verlagen, begon de Kring Amsterdam-Kennemerland van BNA twee jaar geleden in Amsterdam de eerste Architectenwinkel. Al snel toonden ook architecten in andere steden belangstelling, waardoor het op steeds

meer locaties mogelijk is op zaterdag een half uur gratis advies te krijgen van een architect. „Ook als je nog niet meteen wilt verbouwen, kun je een architect vrijblijvend mee laten denken over hoe je huis prettiger en leefbaarder gemaakt kan worden”, weet Christina Fuchs, die betrokken was bij het opzetten van de eerste Architectenwinkel. „Laat gewoon eens de mogelijkheden op een rijtje zetten. Bovendien willen we in de Architectenwinkel duidelijk laten zien wat een architect voor je kan betekenen. Is er een klik met de architect, dan kun je altijd besluiten verder te gaan. Want in een half uur ben je er meestal nog niet helemaal.”

Het mes snijdt aan twee kanten; architecten kunnen wel wat extra klandizie gebruiken. „Het is niet zo dat de architecten nu opeens heel veel extra opdrachten krijgen en dat is ook niet de intentie. Het aantal bezoeken aan de Architectenwinkel kan wel wat hoger, maar het initiatief werkt wel goed om het imago van architecten te verbeteren. We denken echt met je mee en vragen voorafgaand aan de afspraak alvast wat gegevens, zodat we ons in jouw project kunnen verdiepen en met ideeën komen waar je echt iets aan hebt. Zo blijkt al snel dat een architect niet alleen het creatieve ontwerp maakt, maar ook geld kan besparen door fouten te voorkomen tijdens het bouwproces, goed te communiceren met de aannemer en het overzicht te bewaren.”

De 'klik' met een architect is erg belangrijk. Dat onderschrijft Kees Marcelis ook. Hij is architect in Arnhem. „Het is belangrijk te weten wat je aan elkaar hebt. Kies bewust voor een architect die bij je past. Ik houd ervan te sparren met mijn opdrachtgever, zodat we samen iets moois kunnen maken. Goed luisteren en in de huid van de opdrachtgever kruipen, is heel belangrijk. Bovendien kijk ik verder dan alleen het gebouw. Veel vakgenoten vinden dat je je als architect alleen bezig mag houden met het ontwerpen van ge-

bouwen. Ik ben het daar absoluut niet mee eens. Wie de buitenkant bedenkt, kan dat ook doen voor het interieur, zo ontstaat een eenheid. Het vak is aan verandering onderhevig. Een goede architect kan overal iets moois van maken. Dus ook meubels en lichtplannen.” Fuchs raadt iedereen met (ver)bouwplannen aan eens met een architect te spreken. „Je ontdekt dat een architect ook een normaal mens is en dat je er echt iets aan hebt.”

www.architectenwinkel.com; www.architecten.nl; www.studiokeesmarcelis.nl

reageren?
wonen@depersdienst.nl

DE NIEUWE ARCHITECT

Diverse architectenbureaus proberen al aantrekkelijker te worden voor potentiële klanten door op nieuwe manieren te werken. Zo begon Daan Bruggink van architectenbureau ORGA een eigen bouwdivisie, omdat reguliere aannemers zijn ecologische manier van bouwen niet waar konden of wilden maken. De visionair denken de architect won de Architectuurprijs 2013. Het Rotterdamse UN Studio staat bekend als architectenbureau dat al modern werkt door architectuur te organiseren rond kennisontwikkeling en co-creatie. Het bureau lanceert in juni een interactief platform, waarmee kennis kan worden gedeeld en andere partijen de kans krijgen mee te denken.

VOORDELIG ADVIES

Wie na het gratis half uur advies in de Architectenwinkel meer begeleiding van een architect wil, kan dat tijdelijk doen tegen laag btw-tarief (6 procent). Bij de vorige tijdelijke btw-verlaging bij renovaties in 2010 waren architectenwerkzaamheden expliciet uitgesloten. Als u nog moet starten met de verbouwing, is het van belang dat deze afgerond is voor 1 maart 2014. Het verlaagde btw-tarief is ook van toepassing op het ontwerpen en het vervaardigen van bouwtekeningen door architecten, mits zij tevens de renovatie van de woning begeleiden.

Architect Christina Fuchs geeft twee bezoekers van de Architectenwinkel advies. foto Simone Best Fotografie